

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ РАЙОН СОВЕТЫ
(V чакырылыш)

V чакырылышның III утырышы

КАРАРЫ

«06» февраль 2026 ел

№ 1

Урыссу ш.т.б.

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль
районының 2025 елгы социаль-икътисадый
үсеше йомгаклары һәм 2026 елга бурычлары турында

"Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ санлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ санлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 28.07.2004 ел, № 45-ТРЗ Татарстан Республикасы законы нигезендә, "Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы" муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башлыгы А. Ә. Шәфигуллинның «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының 2025 елгы социаль-икътисадый үсеше йомгаклары һәм 2026 елга бурычлары турында» докладын тыңлап фикер алышканнан соң, Татарстан Республикасы Ютазы район Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башлыгы А.Ә. Шәфигуллинның «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының 2025 елгы социаль-икътисадый үсеше йомгаклары һәм 2026 елга бурычлары турында» хисабын игътибарга алырга.

2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетына 2026 елның 20 мартына кадәр:

- Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башлыгы докладында, Татарстан Республикасы Премьер-министры урынбасары - Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министры, Татарстан Республикасы Ютазы район Советы депутатлары чыгышларында билгеләнгән искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гамәлгә ашыру чаралары планын эшләргә һәм расларга һәм аны Татарстан Республикасы Ютазы район Советына карауга тапшырырга;

- икътисадны тотрыклы, динамикалы үстерү һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында яшәүчеләр өчен уңайлы мохит тудыру нигезендә халыкның тормыш сыйфатын күтәрү максатында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының социаль-икътисадый үсеше планын уңышлы үтәүне тәмин итәргә.

4. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://jutaza.tatarstan.ru/>.

5. Әлеге карар ул кабул ителгән мизгелдән үз көченә керә.

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Ютазы район Советының даими комиссияләренә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы Башлыгы –
Татарстан Республикасы
Ютазы район Советы Рәисе

А.Ә. Шәфигуллин

Хәерле көн, хөрмәтле Марат Азатович, Камиль Камалович!

Хөрмәтле депутатлар, кунаклар һәм житәкчеләр!

Хәерле көн, район Советы утырышында катнашучылар!

Бүген без Ютазы муниципаль районының 2025 елга социаль-икътисадый үсешенә йомгак ясыйбыз һәм 2026 елга бурычлар куябыз.

2025 ел - Россиядә Бөек Ватан сугышында Жңңүнең 80 еллыгы елы. Без һәрвакыт фронтта да, тылда да Жңңүнең нинди бәягә элэгүен истә тотарга тиеш. Бүген, 80 ел элек кебек үк, безнең сугышчылар илнең суверенитетын яклыйлар, фидакарь рәвештә нацизмга каршы көрәшәләр.

Буыннарны берләштереп, 2025 ел республикада Ватанны саклаучылар елы дип игълан ителде. Алгы рубежда - махсус хәрби операциядә катнашучылар. Якташларыбыз хәрби хезмәтнең барлык авырлыкларын түземлек белән кичерәләр, югары профессионализм һәм какшамас рухи көч күрсәтәләр. СВОда катнашучыларның кайберләре бүген бу залда. Сөзгә тирән ихтирам һәм тирән рәхмәт сүзләре!

Ватан өчен гомерләрен биргәннәрнең барысы истәлегенә бер минутлык тынлык игълан ителә.

Без катлаулы чорларның безнең жәмгыятьне берләштерүен күрәбез. Волонтерлар армый-талмый маскировка челтәрләрен үрәләр, сугышчыларны һәм техниканы яклау өчен махсус костюмнар һәм жылылыкка каршы одеяллар тегәләр, СВО катнашучылары өчен азык-төлек һәм беренче кирәк-ярак әйберләрен жыйлар һәм жиберәләр. 2025 елда муниципалитет эгидасы астында гына да алты гуманитар конвой жибергәннәр. Барыгызга да бу мөһим эш өчен рәхмәт белдерәсем килә.

Ир-егетләребез Ватанны алгы сызыкта саклаган вакытта безнең төп бурыч — аларга якыннары өчен ышаныч һәм тынычлык тәмин итү. Без сугышчыларга гына түгел, аларның гаиләләренә, СВО ветераннарына да

һәрьяклап ярдәм күрсәтәбез. Бу эш безнең өчен һичшиксез өстенлек булып тора.

Хисап елында Иске Урыссу авылы халкы үз инициативасы һәм үз акчалары белән Хәтер скверында Мәңгелек ут кабызды.

Һәлак булган сугышчылар истәлеген мәңгеләштерү өчен Урыссу бистәсенең үзәк зиратында үзара салым һәм район бюджеты хисабына дан Аллеясын төзеп бетерәбез.

Ватанны саклаучыларга һәм тыл хезмәтчәннәренә тирән хөрмәт йөзеннән 2026 ел Татарстан Республикасында хәрби һәм хезмәт батырлыгы елы дип игълан ителде.

Хөрмәтле коллегалар!

14 сентябрьдә Татарстан Республикасында төп сайлаулар узды: республика башлыгы һәм жирле үзидарәнең вәкиллекле органнары депутатлары сайланды. Район халкы тавыш бирүдә актив катнашты. Гражданныбызга югары активлыклары һәм гражданлык позицияләре өчен рәхмәт белдерәсем килә.

Социаль бурычларны уңышлы хәл итү һәм халыкның тормыш сыйфатын күтәрү ныклы икътисадый нигез таләп итә.

Якынча мәгълүматларга караганда, 2025 елда бәяләү буенча тулай территорияль продукт 2024 ел дәрәжәсендә сакланачак һәм 11 млрд.893 млн. сум тәшkil итәчәк.

Район икътисадының нигезен сәнәгать тәшkil итә — ул тулай территорияль продуктның 49% ы.

2025 елның гыйнвар-декабрәндә сәнәгать житештерүе индексы 2024 елның шул ук чоры белән чагыштырганда 87.4% тәшkil итте. Район предприятиеләре һәм оешмалары гыйнвар-ноябрь айларында 4 млрд. 771 млн. сумлык үзләре житештергән товар төяп озаткан (АППГ карата 86,5%).

Сәнэгать житештерүенең гомуми күләмендә иң зур өлешне «Электросоединитель» заводы алып тора. Соңгы өч елда предприятиенен товар продукциясе күләме 2,5 тапкырга арткан. Импортны алыштыру эшләрe кысаларында турыпочмаклы миниатюр тоташтыргычларны үزلәштерү актив алып барыла, самолетлар өчен авиация проектларында кулланыла торган тоташтыргычлар номенклатурасын киңәйтү гамәлгә ашырыла (гражданнар. жит. - 19%).

Волма-Әбсәләм заводы продукциясе Россия Федерациясенен 30дан артык төбәгенә жибәрелә. Агымдагы елда житештерү майданчыгында гипсокартонның яңа төрләрeн (утка чыдам, көчәйтелгән) житештерү үزلәштерелде, төп ярымфабрикат житештерүдә үзләрe чыгарган гипс ташыннан тыш 25% ка кадәр синтетик чыгышлы гипс ташын куллана башладылар.

«Тапарт» МИЗ пакерларны ремонтлау күләмен шактый арттырды, яңа номенклатуралар жыюны үزلәштерә. 2024 елда эшлөтөп жибәрелгән тренажерлар житештерү 30% ка арткан. Бу үзгәрешләр предприятиенен икътисадый күрсәткечләрeнә уңай йогынты ясады.

Район территориясендә бер сәнэгать паркы эшли. Майданчыкта 23 резидент эшли. Тулылану 57%.

"Регионэлектро" ЖЧЖ сәнэгать паркының төп резиденты буларак үсеш динамикасын күрсәтә. Хисап елында икенче цех төзелешенә керештек. Инвестицияләр 30 млн. сум тәшкил иткән.

«Цемент Трейд» ЖЧЖ, цемент кабул итү һәм саклау өчен күчереп төяү пунктын реконструкцияләгәннән соң, тимер-бетон әйберләр житештерү өчен бина әзерли, жиһазлар сатып ала, логистиканы яхшырту өчен тимер юлларны реконструкцияли.

«Унипарк» компаниясе төзегән яңа бинада шәхси эшмәкәр Гафиятуллин Ринат балалар бүлмәсендә урын булдыру өчен агачтан заманча идән һәм өстәл киштәләрe житештерүне жайга салган.

Районның икътисадый һәм социаль тормышында кече һәм урта бизнес аерым роль уйный. Әлеге сектор предприятиеләре продукциясе тулай территорияль продуктның 34 процентын тәшкил итә. Районда 491 эшкуарлык эшчәнлегә субъекты, 1706 үзмәшгуль теркәлгән.

Светлана Гарифуллина табигый материаллардан этник мотивлар кулланып балалар киёмнәре житештерә. Беренче тапкыр «Печән базары» Татар мәдәнияте фестивалендә катнаша.

Үзмәшгуль Рәсилә Сабирова кечерәк кенә Кәркәле авылында йорт сатып алган һәм кәжәләр тоту өчен хужалыкны төзекләндергән. Сыр кайнату заводы сатып алган, төрле сорттагы сыр, кымыз эзерли. Районда һәм күрше Башкортстан Республикасында экопродукция сата. Үз хужалыгы базасында экскурсия программасы оештырырга планлаштыра.

Шәхси эшмәкәр Гөлчәчәк Мостафина умартачылык продукциясенә ирекле сертификация уздырды, Евразия икътисадый берлегә таләпләренә туры килү декларациясен алды, шулай ук «ышанычлылык» юнәлеше буенча «Россиядә эшләнгән» сертификатын алды. Гөлчәчәк «АПКда хатын-кызлар» төбәк конкурсының "Мин булмасам кем?" номинациясендә лауреат булды.

Дәүләт ярдәме чаралары кече һәм урта бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тудыра. Ел башыннан финанс ярдәм чараларыннан гомуми суммасы 66 млн. сумлык (65 980 мең сум) 9 МСП субъекты файдаланды, 23 7 млн. 620 мең сумлык социаль контракт нигезендә социаль ярдәмнән файдаланды.

Электрон сәүдәнең үсеше эшкуарларга продукцияне сатканда географик чикләүләрне жиңәргә ярдәм итә. Бүген маркетплейсларда 181 тәэмин итүче теркәлгән (2024 елда – 168). Бу күрсәткеч буенча без республикада бишенче урында.

Республика Маркетинг үзәгендә бер ел эчендә тәэмин итүчеләр 533 млн сум күләмендә табыш алган (Татарстан Республикасы буенча 15 нче урын). РМЦ ресурсларындагы эш йомгаклары буенча гомуми рейтингта район 3 нче урында тора.

Үз салым һәм салым булмаган керемнәр 546 млн. сум тәшкил иткән, бу алдагы елның шул ук чоры күрсәткеченнән 21% ка артык.

Район берләштерелгән бюджетының үз салым һәм салым булмаган керемнәре буенча фаразы үтөлүгә карамастан, салым бурычы 36% ка кимегән, юридик һәм физик затларның салым бурычы булу проблемасы актуаль булып кала. Бюджетларның барлык дәрәжәләрендәге түләүләр керемнәрен тәмин итү буенча ведомствоара комиссиягә керем администраторлары белән берлектә бу юнәлештә эшнә дәвам итәргә кирәк.

Финанс-бюджет палатасына жирлек башлыклары белән бергәләп физик затлардан мөлкәт салымнарын жыюны арттыруга юнәлдерелгән чараларны даими үткәргә кирәк, чөнки жирлек бюджетларының керем базасы турыдан-туры шуңа бәйле.

Жир ресурслары һәм муниципаль мөлкәт белән нәтиҗәле идарә итү һәм эш итү бюджетны уңышлы тулыландыруның нигезе булып тора. Ихтыяж булган һәм ихтыяж булмаган жир өлешләрен рәсмиләштерү эшә дәвам итә, муниципаль милек хокукын тану турында судка дегъва гаризалары җибәрелә. Районның Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы Рәисенә агымдагы ел ахырына кадәр файдаланылмаган жир өлешләрен рәсмиләштерү эшен төгәлләргә, кирәкле пай фондының бетеп беткән жир кишәрлекләренә инвентаризация үткәргә кирәк.

Район халкының саны 19301 кеше, шуларның 54% ы эшкә яраклы яшьтәгеләр. Ел башына 15 кеше эшсез саналды, аларның һәркайсына өч вакансия туры килде.

Максатчан кабул итү кадрлар потенциалын формалаштыруда мөһим инструмент булып тора. Агымдагы елда «Россиядә эш» порталында районның биш оешмасы 16 урынга максатчан уку турында килешү төзү турында тәкъдимнәр урнаштырды. Барлык эш бирүчеләрне, максатчан укыту мөмкинлегеннән файдаланып, персонал жыюны алдан планлаштырырга һәм булачак хезмәткәрләрне җәлеп итәргә чакырам.

Хисап елында район халкының тормыш дәрәжәсе һәм сыйфаты күрсәткечләренәң уңай динамикасы сакланып калган.

Гыйнвар-сентябрь айларында жан башына акча керемнәре узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда уналты ярим процентка арткан һәм 37 983 сум тәшкил иткән (*ТР - 67196 сум*). Гыйнвар-октябрь айларында уртача хезмәт хақы 17% ка арткан һәм 66 255 сум тәшкил иткән. Хезмәт хақы МРОТтан түбән булган оешмалар ачыкланмаган.

Район бюджетыннан даими нигездә өлкән буынның тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән өстәмә ярдәм чаралары күрсәтелә. Район бюджеты хисабына өлкән яшьтәге гражданның мунча хезмәтләре өчен түләү компенсациялә, Халыкара өлкәннәр көненә пенсионерларга азык-төлек жыелмасы (*2625 данә*) таратылды. Әлеге максатларга район бюджетыннан сизгез йөз мең сумнан артык акча жиберелде.

(авыл хужалыгы)

Авил хужалыгы район икътисадының әйдәп баручы тармакларының берсе булып тора. Хисап елы йомгаклары буенча, житештерелгән авыл хужалыгы продукциясенәң тулаем күләме 1 млрд. 961 млн. сум, алдагы елның шул ук чорына карата 114% тәшкил итте.

Районның авыл хужалыгы хезмәткәрләре өчен тәкъдим ителә торган уртача хезмәт хақы, ел башыннан 33%-ка артып, аена 61 мең 851 сумга житте. (*ТР – 71 483 сум, 24%*).

Узган ел, гомумән –игенчеләр өчен уңдырышлы ел булды. Әмма урып-жыю барышындагы мул явым-төшемнәр кыенлыклар тудырып, югары уңыш алуға йогынты ясады. Районда 39 меңнән артык тонна ашлык жыеп алынды, уртача уңдырышлылык гектардан 26,4 центнер тәшкил итте. 2025 елда бер гектарга 70 килограммга (*66,9 кг*) якын минераль ашлама кертелде. Күрсәткечләренә яхшырту өчен авыл хужалыгы житештерүчеләренә ашламаны активрак кертеп, норманы гектарга 80 килограммга житкерергә кирәк. Республиканың көньяк-көнчыгыш өлешендә уңышны булдыруда

тамырдан тыш тукландыру аеруча зур роль уйный. Үсемлекләрне саклау чаралары белән узган ел 35 мең гектардан артык жир эшкәртелде. Эмма инсектицидлар һәм фунгицидлар белән житәрлек дәрәжәдә эшләмәү күзәтелә.

Соңгы өч елда фермерлар десикация үткәрү өчен гадәттән тыш кечкенә авиация хезмәтләренә ешрак мөрәжәгать ителәр. Торак пунктлар һәм урман массивлары өстеннән очуны булдырмас өчен, авыл хужалыгы тибындагы пилотсыз очу аппаратларына күбрәк игътибар бирергә киңәш итәм.

Районда эре мөгезле терлекләр саны 11 мең 723 баш тәшкил итә, шул исәптән 4 108 баш савым сыеры (*эре мөгезле терлекләрдән 1114 башка кимрәк; 266 сыерга кимрәк, шәхси ярдәмче хужалыкларда - 2309 баш эре мөгезле терлек, 1021 сыер*).

Төп бурыч - эре мөгезле терлекләрнең баш санын саклап калу һәм арттыру юлы белән терлекчелекне тотрыклы үстерүне тәмин итү.

Киләсе кышкы чорга район хужалыклары шартлыча бер баш терлеккә 50 центнер азык берәмлегә әзерләгәннәр, ягъни ел ярымлык азык запасының 100% ы. Махсушлаштырылган азык үзәген төзү авыл хужалыгы предприятиесенең нәтижәлелеген һәм конкурентлык сәләтен арттыра. Мондый үзәкне Ансель Вафауллинның крестьян-фермер хужалыгында төзү планлаштырыла.

2025 елда 19,3 мең тонна сөт (*АППГ карата 102%*), 1,2 мең тонна ит (*АППГ карата 88%*) житештерелгән. Бер сыерның продуктлылыгы 6426 кг тәшкил иткән (*АППГ карата +656 кг*). Бу күрсәткечкә арттыру һәм яшь терлекләрнең уртача тәүлеклек артымын арттыру буенча эшнә дәвам итәргә кирәк. Агымдагы ел башыннан тәүлеклек сөт житештерүнең уңай динамикасы күзәтелә. Һәркөнне авыл хужалыгы формироваиеләре 60 тонна сөт житештерә, бу узган ел белән чагыштырганда 16% ка күбрәк.

Яңа терлекчелек комплекслары төзү - тармакны модернизацияләүгә, терлекләрне тоту шартларын яхшыртуга һәм продукт сыйфатын арттыруга юнәлдерелә.

Ансель Вафауллинның крестьян-фермер хужалыгында масштаблы инвестиция проектлары уңышлы гамәлгә ашырыла. Быел 200 башка исәпләнгән бозау абзары төзелде һәм файдалануга тапшыруга эзерләнә. Бозауларны аерым тоту өчен күзәнәкләр монтажлана. 250 башка исәпләнгән заманча сыер абзары файдалануга тапшырылды һәм анда яшъ таналар кертелде. Параллель рәвештә биологик куркынычсызлык мәсьәләсә хәл ителә - дезинфекция барьеры һәм санитария үткәрү пункты төзелә. Инвестицияләрнең гомуми күләме 88 млн. сум тәшкил итә.

Тукай исемендәге жәмгыятьтә 700 сыерга исәпләнгән сөтчелек комплексы төзелешә дәвам итә. 180 млн. сумлык үз акчалары инвестицияләнгән инде. Бүгенгә көндә 350 башка исәпләнгән сыер абзарында эзерлек эшләре төгәлләнә һәм таналар белән тутырыла. Тышкы һава температурасы уңай якка үзгәргәч, саву залы эшли башлаячак.

Жирле халыкны азык-төлек белән тәмин итүдә һәм авыл тормышы традицияләрен саклап калуда кече фермалар төзү зур роль уйный. Районда дүрт кече ферма эшли, авыл жирлекләрендә тагын ике кече ферма төзүдә катнашу өчен документлар рәсмиләштерелә.

Шәхси ярдәмчә хужалыклар буенча 5 млн. 155 мең сумлык субсидия алынган, бу узган елга караганда 15% ка күбрәк.

Татарстан Республикасы житәкчелегенә, Марат Азатович, шәхсән сезгә, шәхси хужалыкларга ярдәм һәм аларда терлекләрнең баш санын саклап калуга кызыксындыру чаралары өчен рәхмәт белдерәм.

Авыл жирлекләре башлыкларына, авыл хужалыгы идарәсә белән берлектә, шәхси ярдәмчә хужалыкларны максималь колачлау өчен, һәр йорт биләмәсә буенча электрон хужалык кенәгәсен тутыру буенча ныклап эшләргә тәкъдим итәм.

Заманча авыл хужалыгы кул хезмәтә белән генә чикләнми — бу ясалма интеллект, пилотсыз системалар һәм автоматлаштырылган жиһазлар актив кулланыла торган югары технологиялә тармак. Заманча проектларны эшләтеп жибәрү өчен югары квалификациялә кадрлар жәлеп итү таләп ителә,

чөнки тармак цифрлаштыру, биотехнологиялар, роботлаштыру һәм башка инновациялар тәэсирендә тиз үзгәрә.

«Агросәнәгать комплексына технологик ярдәм» милли проектының «АПК өчен кадрлар» федераль проекты кысаларында Ютазы мәктәбе базасында агротехнологик класс төзүгә планлаштырабыз. Потенциаль инвестор билгеләнгән инде. Бу сыйныфны тәмамлаучылар югары һәм урта авыл хужалыгы уку йортларында студент булырлар, аннары жирле агросәнәгать комплексын үстерүгә ярдәм итү өчен районга кайтырлар дип өметләнәбез.

Кадрлар потенциалын ныгыту һәм авыл хужалыгына талантлы яшьләрне жәлеп итү максатларында авыл хужалыгы оешмалары житәкчеләренә мәктәпне тәмамлаучыларны актив жәлеп итү мөмкинлеген карарга киңәш итәм. Татарстан Республикасы житәкчелеге бу инициативаны гамәлгә ашыру өчен барлык кирәкле шартлар тудырды. Яшь белгечләрнең озак сроклы йөкләмәләре агропредприятиеләрнең тотрыклылыгына һәм үсешенә ярдәм итә.

(төзелеш)

2025 елда район территориясендә федераль һәм төбәк дәрәжәсендәге 28 программа, Татнефтьнең ике гранты буенча эшләр алып барылды. Жирле бюджет акчаларын исәпкә алып, капитал салуларның гомуми күләме 1 млрд. 600 млн. сум тәшкил итте, бу алдагы елга караганда 14% ка күбрәк.

Мәгариф өлкәсе аерым игътибар үзәгендә кала. Хисап елында мәгариф объектларын капитал ремонтлауга республика бюджетыннан 334 млн. сум акча жибәрелде. Ютазы мәктәбе һәм Урыссу бистәсенең 2нче мәктәбе биналарына капитал ремонт ясалды, Кәрәкәшле мәктәбендә азык-төлек блогы яңартылды.

Балалар сәнгать мәктәбенә капитал ремонт ясауга 75 млн. сум юнәлдерелде. Бигрәк тә ремонтның комплекслы жиһазландырылуы мөһим.

«Физик культура һәм спортны үстерү» дәүләт программасына ярдәм йөзеннән районда теннис манежы барлыкка килде. Әлеге объектны төзү Россия Өстәл теннисы федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджеты инвестицияләре нәтижәсендә мөмкин булды. Биредә тренировкалар, ярышлар һәм халык арасында өстәл теннисын үстерүгә һәм популярлаштыруга юнәлдерелгән массакүләм чаралар уздыру өчен барлык кирәкле шартлар тудырылган.

«Жирлекләренң Башкарма комитетларын (советларын) төзү» республика программасы буенча Иске Каразирек авылында яңа бина төзелде.

«Кадрлар» милли проекты кысаларында кадрлар үзәген ремонтлау эш эзләүчеләр һәм эш бирүчеләр өчен уңайлы заманча пространство булдырырга мөмкинлек бирде.

Районның мәдәни-мәгариф инфраструктурасын модернизацияләү программасы кысаларында район мәдәният йорты бинасына капитал ремонт ясалды. 2025 ел башында башланган эшләр вакытында тәмамланды, бу объектка иҗтимагый тормыш үзәге статусын кайтарырга һәм ижади инициативаларны үстерү өчен яңа мөмкинлекләр тудырырга мөмкинлек бирде.

Бүген районда халык саны буенча икенче урында торган Ютазы авылындагы мәдәният йорты бинасының торышы борчу тудыра. Эчке бүлмәләр инде ремонтланган, әмма түбә һәм фасадны ремонтлау таләп ителә. Хөрмәтле Марат Азат улы, әлеге мәсьәләне хәл итүдә ярдәм итүегезне сорыйм.

Бөек Жигүнәң 80 еллыгы юбилей елында "Бөек Ватан сугышы елларында һәлак булганнарда дан" паркы тулысынча яңартылды. Проектны гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Рәисе ярдәме һәм «Татнефть» ГАҖ грант ярдәме белән мөмкин булды.

«Татнефть» ГАҖ гранты һәм жирле бюджет акчалары хисабына хисап елында район үзәгендә тарих-туган якны өйрәнү музейе ачылды. Музей киңлегендә урнаштырылган заманча интерактив жиһазлар аны төрле яшьтәге

килүчеләр өчен кызыклы итә. Ачылганнан бирле музей елның соңгы кварталында гына да 1100 кешене кабул итте.

Ел саен ярдәм алу өчен сайлап алу конкурсында жиңү нәтижәсендә район архивы 1 млн.209 мең сумлык заманча мобиль стеллажлар белән жиһазландырылды.

«Күп фатирлы йортларга капиталъ ремонт» программасы кысаларында сигез торак бинага ремонт ясалган. Күпфатирлы йортларны индивидуаль жылытуга һәм кайнар су белән тәмин итүгә күчәргәннән соң төп басым фасадларны жылытуга ясала (62 млн.сум). Дәүләт торак инспекциясе искәрмәләрен исәпкә алып, күпфатирлы йортларны капиталъ ремонтлау эшләренә сыйфатына аерым игътибар бирергә кирәк.

«Коммуналь инфраструктураны модернизацияләү» федераль проекты буенча Урыссу шәһәр тибындагы бистәсендә яңа чистарту корылмалары төзелә башлады. Объектның гомуми смета бәясе 498 млн. сум, хисап елында 96 млн.сум бүлеп бирелгән һәм үзләштерелгән.

2025 елда төбәк әһәмиятендәге 4 км «Югары Стәрле - Каразирек - Урыссу» автомобиль юлы капиталъ ремонтланды.

«Имин сыйфатлы юллар» милли проекты буенча районыбыз территориясендә 42 млн.сумлык Бөгелмә-Ютазы автомобиль юлы ремонтланды.

Бер ел эчендә жирле әһәмияткә автомобиль юлларын ремонтлауга 140 млн. сумнан артык акча юнәлдерелгән.

Татарстан белән Башкортстан арасында Ык елгасы аша күпер ачылу ике республика халкы өчен дә мөһим вакыйга булды. Мондый проектлар чик буйе торак пунктлары өчен аерым әһәмияткә ия.

«Татарстан Республикасында жәмәгать урыннарын үстерү» программасы буенча экотуризмны үстерү өчен «Кымыз тавы» мәйданчыгын сайладылар. Монда жәяүлеләр зонасы, күзәтү мәйданчыгы төзелгән. Әлеге территориядә эшләр быел да дәвам итәчәк.

Район үзәгендә хәзерге вакытта 32 территорияль ижтимагый үзидарә эшли, бер ел эчендә аларның саны 13 кә арткан. Халыкның үз инициативасы буенча ТИҮләр оештыру аеруча кыйммәтле – димәк, кешеләр үз-үзләрен оештыруның мондый формасыннан чын файда күрә.

(сәламәтлек саклау)

Теләсә кайсы жәмгыятьнең нигезе - ул, һичшиксез, милләтнең сәламәтлеге.

2020 елдан районда тармакның инфраструктурасы сизелерлек яңартылган: биш фельдшер-акушерлык пункты төзелгән, дүрт объектка капитал ремонт ясалган, моңа 135 млн.900 мең сум бүлеп бирелгән, 276 берәмлек заманча жиһаз алынган. Бу район халкы сәламәтлегенә моңарчы күрелмәгән инвестицияләр.

Профилактик чараларга аерым игътибар бирелә. Диспансеризация барышында тикшерелүчеләр саны өч тапкырга артты.

«Сәнгать диспансеризациясе» кысаларында житештерүдән аерылмыйча 1950 эшләүче граждан үз сәламәтлекләрен тикшерә алды.

«Мобиль поликлиника» күчмә комплекслары эше нәтижәсендә авыл жирлекләрендә яшәүчеләргә югары технологияле медицина ярдәме үзәкләреннән 321 консультация бирелде.

Йөрәк-кан тамырлары һәм онкология авыруларын профилактикалау һәм дөвалау өлешендә без уңай нәтижәләр күрәбез – 5 ел эчендә кан әйләнеше системасы авыруларыннан үлүчеләр санын 45% ка киметүгә һәм онкология авырулары ачыклануны иртә стадияләрдә 60% ка арттыруга ирешелде.

СВО зонасында булган хәрби хезмәткәрләрнең гаиләләренә, шулай ук ветераннарның үзләренә һәм бу операция сугышчыларына аерым игътибар бирергә кирәк. Урыссу үзәк район хастаханәсенең баш табибына тулы канлы тернәкләнү һәм жайлашуны тәмин итү өчен вакытында медицина һәм психологик ярдәм күрсәтүне дәвам итәргә кирәк.

(мәгариф)

Мәгариф системасы тотрыклы үсеш күрсәтә. Мәктәп укучылары олимпиадалары йомгаклары буенча без республикада 24 нче урында торабыз. Төбәк этабында 68 кеше жиңүче һәм призер булды, биш төбәкара һәм алты халыкара олимпиадада призер булды. Урыссу интернат-мәктәбе укучылары инвалидлар һәм сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затлар арасында һөнәри осталык буенча «Абилимпикс» илкүләм чемпионатында дүрт призлы урын яуладылар.

Район башлыгы гранты-талантлы укучылар һәм аларның остазлары ала торган аерым бүләк. Хисап елында ярдәмнең гомуми фонды 978 мең сум тәшкил иткән.

Медальгә дэгъва кылучы 22 кешенең барысы да үз нәтижәләрен раслады. Зур булмаган Каразирек мәктәбендә дүрт укучының өчесе алтын, берсе көмеш медаль алды. Бу авыл мәктәпләрендә белем бирүнең югары сыйфаты турында сөйли. Урыссу гимназиясен тәмамлаган Вахитова Сабина әдәбият буенча БДИда 100 балл жыйды. Югары балл жыйучылар һәм йөз балл жыйучылар саны арту өчен шартлар тудырып, укучыларны йомгаклау имтиханына әзерләү сыйфатын яхшыртырга кирәк.

Мәгариф бүлеге башлыгына имин тәрбия мохите булдырырга һәм балаларда уңай кыйммәتلәр булдырырга кирәк.

Район учреждениеләре тел белемен үстерүгә грант акчаларын уңышлы жәлеп итәләр. 5 нче балалар бакчасы «Иң яхшы билингваль балалар бакчасы» республика гранты жиңүчесе һәм ата-аналар белән эшләү өчен төбәк мәйданчыгы булды.

6 нчы балалар бакчасы тәрбиячесе Садыкова Ләйсән Шамил кызы республиканың иң яхшы 10 педагогы исемлегенә керде.

Өченче ел инде Ютазы мәктәбе базасында «Урталай бүленгән алма - Яблоко пополам» дип исемләнгән төбәкара әдәби фестиваль уздырыла. Быел

ул Гадел Кутуйның "Тапшырылмаган хатлар" повесте чыгуның 90 еллыгына багышлап үткәрелде. Әлеге чарада катнашу республикабызның, күрше Башкортостан Республикасының, Саратов һәм Пенза өлкәләренең татар теле һәм әдәбияты укытучыларын берләштерде. Чарада татар мәдәнияте, мәгариф һәм медиа өлкәсендәге күренекле шәхесләр катнашты. Алар арасында Бөтендөнья татар конгрессы, мәгарифне үстерү институты белгечләре дә бар.

Укучыларның һөнәри юнәлешенә зур игътибар бирелә. Икътисад өчен кадрлар резервын формалаштыручы медицина, инженер һәм IT-класслар булдырылды һәм уңышлы эшләп килә. Алтынчы сыйныф укучысы Шәйгарданов Айнур республиканың беренче IT-хакатонында иң яхшы 200 финалист арасына керде.

Районда ел саен алтыга якин яңа педагог таләп ителә, хәзерге укытучылар составының уртача яше - 54 яшь. Иң зур кытлык математика, информатика һәм физика кебек фәннәрдә күзәтелә. 1 сентябрьдән эшкә алты яшь белгеч кереште, «Земство укытучысы» федераль программасы кысаларында ике фән укытучысы жәлеп ителде.

Дүрт яшь педагог «Безнең яңа тәрбиячебез» грантын, дүрт укытучы «Безнең яңа укытучыбыз» грантын алды. Эшкә урнашканда яшь белгечләргә район башлыгының 30 мең сум гранты түләнә. Бу чаралар мәгариф системасына кадрлар жәлеп итүгә һәм аларны тотып калуга ярдәм итә.

Мәгариф бүлеге житәкчесенә районда яшь педагогик кадрларны жәлеп итү һәм тотып калу буенча системалы эш оештырырга кирәк, шул исәптән «Земство укытучысы» федераль программасы мөмкинлекләреннән максималь файдаланып. Максатчан педагогик белем алырга теләүче кандидат-чыгарылыш укучыларына юнәлтелгән профилактик чараларны киңәйтергә һәм тирәнәйтергә кирәк.

Патриотик тәрбия музей педагогикасы аша тормышка ашырыла. Грант акчаларына Урыссу гимназиясендә СВО геройлары музей булдырылды. 3 нче Урыссу мәктәбе Бөтенроссия музейлар конкурсының федераль этабында

«Ииң яхшы авыл музее» номинациясендә жиңүче булды, ә Кәрәкәшле мәктәбе Сугышчан дан музейлары смотр-конкурсында өченче урынны алды. Яшь Армия отрядлары республика конкурсларында призлы урыннар яулыйлар. Отряд житәкчесе Светлана Пройдакова гражданлык-патриотик тәрбия буенча методик эшләнмәләренең республика конкурсында жиңүче булды.

Район балалар бакчаларында балаларда актив патриотик позиция формалаштыру максатында, традицион әхлакый кыйммәтләренә исәпкә алып, «Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары Алдынгылар хәрәкәтендә» пилот проекты гамәлгә ашырыла. Районда дүрт пилот балалар бакчасы билгеләнде *(1, 4, 7нче балалар бакчалары, Ютазы балалар бакчасы).*

Безнең укучылар Алдынгылар хәрәкәтенең форумнарында һәм слетларында актив катнашалар. Фаздуллина Азалия һәм Галеева Алиһә "Татарстан-Мордовия" төбәкара форумында районны уңышлы тәкъдим иттеләр, Ямаев Әмир Малайзиядәге халыкара лагерьга конкурс буенча сайлап алу узды, «Үсентеләр» Россия-Кытай халыкара бизнес-форумында үзен күрсәтте.

Мәктәп музейларының Бөек Ватан сугышына һәм махсус хәрби операциягә багышланган экспозицияләрен киңәйтү буенча эшнә дәвам итәргә, Россия халыклары бердәмлегенә елына һәм хәрби һәм хезмәт батырлыгы елына багышланган чараларны югары дәрәжәдә уздырырга кирәк. Укучылар арасында террорчылык идеологиясенә һәм онлайн-янауларны да кертәп, мошеникчылыкның типик схемаларына каршы торыш өлкәсендә профилактик эшнә көчәйтәргә. Аның нәтижәләлеген күтәрү өчен Эчке эшләр министрлыгы һәм прокуратура органнары белән тыгыз хезмәттәшлеккә тәмин итәргә кирәк.

Хөрмәтле Марат Азатович!

Ютазы районында 14 мәктәптән Кәрәкәшле мәктәбе аеруча танылган, аны 80нче елларда «Кече академия» дип йөрткәннәр — аннан йөздән артык күренекле галим чыккан *(академик Мирфатыйх Зәкиев, доктор Әнвәр*

Шәрипов, профессор Фәһимә Хисамова һ.б.). Хәзер мәктәп бинасы критик хәлдә, төзелеш конструкцияләренә, түбәләргә, тәрәзәләргә житди зыян килгән. Капиталь ремонт таләп ителә. Әлеге объектны торгызуда ярдәм итүегезне сорыйм.

(спорт)

Ел башыннан район спортчылары 150дән артык ярышта катнашты. Ярышлар йомгаклары буенча 42 беренче, 38 икенче, 36 өченче урын алдык.

Хожаков Жәлил югары нәтижәләргә иреште, грек-рим көрәше буенча Россия Федерациясе җыелма командасы составына керде, Солтанов Самат гер спорты буенча Татарстан Республикасы җыелма командасы әгъзасы булды.

Бокс, чаңгы ярышлары, самбо, йөзү буенча республика беренчелегендә беренче урыннарыбыз бар. Бу нәтижәләр балаларга югарырак дәрәжәдәге ярышларга юллама бирде.

«Олимп» спорт мәктәбендә тәрбияләнүче Зәйдуллина Диләрә хатын-кызлар көрәше буенча югары осталык күрсәтә.

«Шмель» картинг-клубы күп еллар дәвамында лидерлар өчлегенә керә.

Татарстан Республикасы Рәисе ярдәме белән картинг өчен гамәлдәге стандартларга тулысынча туры килә торган трасса төзүгә. Без ышанабыз, ул автоспорт сөючеләр өчен төп үзәк булчак.

(яшьләр)

Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре министрлыгының грант конкурсларында актив катнашабыз. "Прокач" бию лабораториясе" проекты аерым игътибарга лаек, ул инде икенче ел рәттән грант ота һәм безнең яшь катнашучыларны сөендерүен дәвам итә. Без проект масштабларын киңәйтә алдык, өч яшь төркемен аерып чыгардык, бу күбрәк балаларны колачларга гына түгел, ә тагын да төрлерәк программалар булдырырга мөмкинлек бирде.

«Дубравушка» лагере дүрт сменада уңышлы эшләде. 2024 елда ике яңа корпус төзү нәтижәсендә без балалар өчен урыннар санын бер ярым тапкырга арттыра алдык (2024 елда – 240 бала, 2025 елда – 372 бала). Безгә беренче мәртәбә авыр тормыш хәлендә калган башка районнарда балалар килде. Без республиканың төрле почмакларыннан килгән балаларны берләштерә алуыбызга һәм аларга ял итү һәм сәламәтләнү өчен иң яхшы шартлар тудыра алуыбызга шатбыз.

Быелдан балалар сәламәтләндерү лагере ел әйләнәсә эшләүгә күчте. Кышкы каникул чорында 102 бала ял итте. Киләчәктә сменаларны язгы, жәйге һәм көзгә чорларда уздыру планлаштырыла.

(мәдәнияте)

Район солистлары һәм ижад коллективлары бөтенроссия, төбәкара һәм республика бәйгеләрендә актив катнашалар.

Маргарита Глухова «Созвездие-Йолдызлык – 2025» республика эстрада сәнгате фестивалендә ирешкән нәтижәләре өчен Татарстан Республикасы Рәисенең дәүләт стипендиясенә лаек булды.

Ильясова Энже Винера Ганиева исемендәге «Сандугач-Соловей» Халыкара вокалистлар бәйгесендә 1 нче дәрәжә лауреат калды.

Насыйров Ислам «Башкортостан йолдызы-2025» Бөтенроссия конкурс-фестивалендә 1 нче дәрәжә дипломанты.

«Сударушка» үрнәк ансамбле «Балачак» Халыкара вокаль конкурс-фестивалендә 1 нче дәрәжә лауреаты булды.

«Ютазы йолдызлары» халык бию ансамбле «5 йолдыз» Халыкара конкурсында җиңү яулады.

Районда «Кымыз бәйрәме» төбәкара фестивален үткәрү күркәм традициягә әйләнеп бара. Быел концерт программасында республикабызның төрле районнарыннан һәм күрше Башкортостан Республикасыннан 19 коллектив катнашты.

Оренбург өлкәсенең Пономаревка авылында өлкә милли бәйрәмебез Сабантуй уздырылды. Өлкә Сабантуенда Татарстан Республикасы Рәисе Рөстәм Миңнеханов, Оренбург өлкәсе губернаторы Евгений Солнцев катнаштылар.

Бөек Ватан сугышында Жиңүнәң 80 еллыгы уңаеннан районда «Ишегалды белән жырлыйбыз» дип исемләнгән патриотик акция узды. Аның максаты — халыкны берләштерү, батырларыбызны, үткәннәрне искә төшерү, сугыш еллары жырларын бергәләп башкарып, ветераннарга һәм фронтовикларга хөрмәт белдерү.

Мөселман хатын-кызларын исламның чын белемнәренә тарту, иманны ныгыту һәм Изге Китапны өйрәнүне стимуллаштыру максатында хатын-кызлар арасында "Халисә" дип исемләнгән VI Бөтенроссия Коръән уку конкурсы узды.

«Милли моң» Бөтенроссия мөнәҗәтләр фестивалендә районыбызның вокаль коллективларының һәм солистларының катнашуы, шулай ук, татар-мөселман традицияләрен популярлаштыруга, татар телен саклауга һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Православие динен тотучыларның рухи нигезләрен ныгыту өчен «Һәлак булганнарны җәзалау» Изге Ана иконасы хөрмәтенә яңа православие гыйбадәтханәсен яктырттылар.

Район үзәгендә хатын-кызлар бүлеге булган «Фәнис» мәдрәсәсе уңышлы эшләп килә, ул Идел бие федераль округындагы өч мәдрәсәнең берсе. Дини белем бирүнең гомуми белем бирү программасы белән интеграциясә дә игътибарга лаек.

Хөрмәтле коллегалар!

Бердәм эш нәтижәсендә без куелган бурычларның күбесен хәл итә алдык. Агымдагы елда без, урыннарда социаль-иқтисадый үзгәртеп коруларның республика тарафыннан хуплана торган динамик курсы саклансын өчен, бар көчебезне куярга тиеш.

Йомгаклау сүзендә Татарстан Республикасы Рәисе Рөстәм Нурғали улы Миңнехановка, Дәүләт Советына, Министрлар Кабинетына, «Татнефть» акционерлык жәмгыяте житәкчелегенә, район министрлыклары һәм ведомстволары, предприятиеләре һәм оешмалары житәкчеләренә безнең Башлангычларыбызга ярдәм иткән һәм уртақ нәтижәле эшчәнлегез без өчен ихлас рәхмәтемне белдерәм.

Игътибарыгыз өчен рәхмәт!